



دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

عنوان

مروری بر انواع مدل‌های ارائه‌ی خدمات مراقبت تسکینی و ارائه‌ی پیشنهادات جهت
استقرار در ایران

توسط

مهرناز سیدی

استاد راهنما

دکتر سمیه نوری حکمت

اساتید مشاور

دکتر مهدی شادنوش / دکتر اسماء صابرماهانی

بهار ۱۴۰۳

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۰/۲۹/۴۴۵

چکیده

مقدمه و هدف: مراقبت تسکینی بر کنترل درد بیماران مبتلا به بیماری‌های جدی و تهدیدکننده‌ی حیات در هر سطحی از بیماری در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی متمرکز است و از طریق الگوهای مختلف ارائه می‌شود. این خدمات میان رشته‌ای از جمله حقوق سلامت بشر بوده و با مزایای مهمی از جمله افزایش کیفیت زندگی بیماران و خانواده‌ی آن‌ها، کاهش بستری‌های غیرضروری و کاهش هزینه‌های خانواده‌ها و نظام سلامت همراه می‌باشد. نظام سلامت ایران، این خدمات را بصورت محدود، پراکنده و غیرنظام‌مند ارائه می‌دهد. هدف از این مطالعه، معرفی مدل یا مدل‌های مناسب جهت اجرای خدمات مراقبت تسکینی در ایران از میان مدل‌های جهانی ارائه‌ی این خدمات همراه با ارائه‌ی پیشنهادات جهت استقرار آن در کشور بود.

روش کار: این مطالعه از نوع کیفی و کاربردی است که در سه مرحله انجام شده است. در مرحله‌ی اول، مرور نظام‌مند در پایگاه‌های داده‌ی معتبر بین‌المللی و فارسی زبان، جستجو در سایت‌های معتبر بین‌المللی و جستجوی دستی جهت بازیابی انواع مدل‌های ارائه‌ی خدمات تسکینی در سراسر جهان انجام شد. ارزیابی کیفی مطالعات با استفاده از ابزارهای استروب و CASP انجام و نتیجه‌ی این مرحله طی متاستز تحلیل شد. در مرحله‌ی دوم، پس از دسترسی به اسناد ملی در حوزه‌ی مراقبت تسکینی، از طریق مصاحبه‌ی نیمه-ساختاریافته با خبرگان منتخب با استفاده از روش هدفمند و گلوله برفی، وضعیت فعلی این خدمات در کشور و مدل‌های مناسب جهت اجرا در ایران شناسایی شد. در مرحله‌ی سوم، از طریق برگزاری جلسه‌ی بحث گروهی متمرکز، پیشنهاداتی جهت استقرار مدل‌ها در کشور ارائه شد. مراحل دوم و سوم تا نیل به نقطه‌ی اشباع ادامه یافته و تحلیل داده‌های حاصل از آن‌ها با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA و تحلیل محتوای کیفی عرفی با رویکرد قیاسی انجام شد.

یافته‌ها: از میان ۸۳۳۲ مطالعه‌ی بازیابی شده، ۲۳ مطالعه‌ی کاملاً مرتبط با کسب تائیدی‌های ارزیابی کیفی به این مطالعه وارد شدند. ۷ مدل ارائه‌ی خدمات مراقبت تسکینی در جهان شامل ارائه‌ی این خدمات در بیمارستان‌ها (بستری و سرپایی)، کلینیک‌های سرپایی، مراکز مراقبت طولانی مدت، منزل، مراکز مثل هاسپیس، مراکز بیماری‌های خاص و بصورت مراقبت از راه دور بود. از این میان، اجرای انواعی از مدل‌ها، مدل

بیمارستان بصورت بستری (بخش مراقبت تسکینی یا خدمات مشاوره‌ای در سایر بخش‌های بستری) و مدل مراقبت در منزل جهت اجرا در ایران مناسب‌تر شناخته شد.

نتیجه‌گیری: متأسفانه ساختار نظام‌مندی جهت ارائه‌ی خدمات مراقبت تسکینی در ایران وجود ندارد. جهت اجرا و توسعه‌ی این خدمات بصورت ساختاریافته در کشور، بکارگیری زیرساخت‌های موجود همچون مراکز مراقبت اولیه جهت ارائه‌ی خدمات تسکینی در منزل در کنار خدمات سرپایی با پشتیبانی تیم تخصصی تسکینی و بیمارستان‌ها جهت ارائه‌ی خدمات بستری تسکینی موثر خواهد بود. علاوه بر این، فعالیت مراکز مستقل با رسالت‌های مشابه و البته مراقبت از راه دور در طول کل این مسیر مراقبتی نیز کمک‌کننده خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: نظام سلامت، مراقبت تسکینی، مدل، ایران